

## AN CÓNASC

**23.1 An cónasc comhordaitheach.** Naisceann sé seo dhá fhocal, dhá fhrása, dhá chlásal, nó clásal agus frása, atá ar aon chéim gramadaí. Féadann sé a bheith

□ carnach

• **agus nó is:** *Peadar agus Pól; dul isteach agus luí síos; tháinig sé agus d'imigh sé; casadh orm é is é ar meisce*

Is minic a úsáidtear *agus (is)* go hiomarcach: *má tá i ndán is go bhfaighidh mé bás; ní thiocfaidh sé tráth is nach bhfuil sé anseo anois.*

• **ná** (ar lorg briathair dhiúltaigh): *ní raibh Peadar ná Pól ann*

□ codarsnach: **ach:** *tá sé fliuch ach níl sé salach*

□ scarach: **nó:** *puint nó dollair; tá sé bodhar, sin nó tá sé balbh.*

**23.2 An cónasc fo-ordaitheach.** Naisceann sé seo fochlásal agus a uaschlásal. Ainmnítear é as a fhochlásal:

□ cónasc cúise: *arae, mar, nó, óir*

□ cónasc ama: *ó, go (gur), sula (sular), nuair*

□ cónasc ráiteasach: *go (gur), nach (nár)*

□ cónasc ceisteach: *an (ar), cá (cár)*

□ cónasc coinníollach: *má, dá, mura (murar)*

□ cónasc coibhneasta: *a, a (ar), nach (nár).*

Is minic a áirítear ina gcónaí na leath-réamhfhocail *marach, ná*

**23.3** Tá a lán cónasc frásach ann leis. De ghnáth is cónasc simplí cuid den chónasc frásach, ach uaireanta déanann dhá chónasc shimplí cónasc frásach: *chomh ... agus a; mar a; nuair a; seachas mar a; nó go; go dtí go; tar éis nach; etc.*

**23.4** Uaireanta in ionad feidhmiú mar chónasc amháin seasann dhá chónasc taobh le taobh go neamhspleách: *abair leis go bhfuilim tinn agus nach mbeidh mé san oifig inniu.*

Naisceann *agus* an dá fhochlásal, ach naisceann *nach* an príomhchlásal agus an dara fochlásal.